

2019-02-12

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm
Sverige

Sofia Råsmar
072-5273120
sofia.rasmar@tco.se

Promemoria –Åtgärder som underlättar för brittiska medborgare i Sverige vid ett avtalslöst brexit.

Refnr. Ju2019/00097/L7

I promemorian *Åtgärder som underlättar för brittiska medborgare i Sverige vid ett avtalslöst brexit* (promemorian) lämnas förslag som syftar till att motverka de mest allvarliga följderna av ett avtalslöst Brexit för de brittiska medborgare och deras familjer som bor och arbetar i Sverige idag. Förslagen är aktuella endast för det fall Storbritannien skulle lämna Europeiska unionen (EU) utan att någon överenskommelse om övergångsregler finns på plats mellan parterna vid tiden för utträdet (kl. 00.00 morgonen den 30 mars 2019).

TCO:s principiella inställning till Brexit

TCO anser, likt vad som överenskommit i förhandlingarna mellan Storbritannien och EU¹, att utgångspunkten vid ett ordnat eller avtalslöst utträde ska vara att medborgarna måste komma först. Det är inte medborgarna som ska betala priset för Brexit. I praktiken innebär detta att EU²⁷ ska vara generösa avseende rättigheter för brittiska medborgare som redan bor i en annan medlemsstat och att Storbritannien ska vara generös avseende rättigheter för de EU-medborgare som redan bor i Storbritannien.

¹ Se EU-kommissionens meddelande *Preparing for the withdrawal of the United Kingdom from the European Union on 30 march 2019: a Contingency Action Plan*, COM(2018) 880 final. Länk:

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/brexit_files/info_site/communication-preparing-withdrawal-brexit-preparedness-13-11-2018.pdf

4 Åtgärder för att mildra följderna av ett avtalslöst utträde

4.2 Ett tillfälligt undantag från kraven på uppehålls- och arbetstillstånd.

TCO tillstyrker förslaget att brittiska medborgare, och deras familjemedlemmar, som idag bor i Sverige ska ha rätt att arbeta och bo under samma förutsättningar som de hade före ett utträde av Storbritannien ur EU. TCO tillstyrker vidare att ett barn som är under 18 år och som vill flytta till sina föräldrar i Sverige bör kunna göra det även efter utträdet under de förutsättningar som gäller idag. Rättsgrunden blir dock till skillnad från idag inte uppehållsrätten utan att dessa personer blir undantagna från kraven på uppehålls- och arbetstillstånd.

TCO instämmer i promemorians bedömning att detta undantag från kraven på uppehålls- och arbetstillstånd bör begränsas i tid och att ett år är en lämplig tid. TCO anser dock att det är av yttersta vikt att de brittiska medborgare som berörs av denna undantagsregel samtidigt informeras om att de snarast möjligt bör ansöka om och få ett beslut om uppehålls- och arbetstillstånd eller ställning som varaktigt bosatt för att bibehålla sin rätt att arbeta och/eller bo i landet även efter denna tidsfrist.

TCO instämmer dock inte i promemorians bedömning att den ändring som föreslås som utgångspunkt inte bedöms påverka de enskildas rätt att ta del av förmåner till det sämre.² TCO gör bedömningen att rättigheter som tidigare följt av det faktum att en person haft uppehållsrätt nu måste regleras på särskilt vis fram till att dessa personer blivit beviljade uppehålls- och arbetstillstånd eller ställning som varaktigt bosatt.³

Sammanfattningsvis så är det av yttersta vikt att den enskildes rättssäkerhet sätts främst.

4.3 Bevis om undantag från kravet på uppehållstillstånd

TCO ställer sig positiv till den del av förslaget som innebär att brittiska medborgare och deras familjemedlemmar ska få ett bevis utfärdat av Migrationsverket för att kunna resa in i Sverige.

TCO är dock negativ till den del av förslaget som på EU-kommissionens rekommendation innebär att familjemedlemmar som inte själva är brittiska medborgare inte ska omfattas av möjligheten att få ett bevis utfärdat.⁴ TCO tycker det är mycket olyckligt att denna

² Se sidan 17 i promemorian.

³ Se TCO:s yttrande till promemorian – *Åtgärder för att mildra konsekvenserna på det sociala området vid ett avtalslöst brexit.*

⁴ Se sidan 19 i promemorian.

grupp inte omfattas av förslaget till dess att en lösning nåtts för hur brittiska medborgares och dess familjemedlemmar, med brittiskt medborgarskap eller ej, ska hanteras långsiktigt.

4.4 Möjlighet att bevilja en ansökan om uppehålls- och arbetstillstånd

TCO instämmer och har inget att anmärka i denna del.

4.5 Anpassning av bestämmelserna om ställning som varaktigt bosatt

TCO instämmer i sak i promemorians förslag som i praktiken innebär att en brittisk medborgare ska kunna tillgodoräkna sig perioder denne haft uppehållsrätt i bedömningen av om personen ska få en ställning som varaktigt bosatt i Sverige enligt 5 a kap. 1 § utlänningslagen.

Även om TCO instämmer i målsättningen med förslaget så ser TCO en del praktiska problem för Migrationsverket som ska tillämpa lagstiftningen. Till skillnad från för uppehållstillstånd så finns det idag inget krav på registrering av uppehållsrätten. TCO är medveten om att uppehållsrätten är en mer ”flytande” bedömning än uppehållstillstånd men tycker ändå att detta visar på en brist i vårt system. Det faktum att vi saknar ett krav på registrering av uppehållsrätt gör att det blir mycket svårt för Migrationsverket att bedöma hur länge en brittisk medborgare enligt det nya förslaget kan anses ha varit lagligen bosatt.

5 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

TCO har inga synpunkter på förslaget i denna del.

6 Kostnader och andra konsekvenser

TCO instämmer ej i promemorians bedömning att kostnader som uppstår till följd av den nya regleringen ska finansieras inom ram. TCO är särskilt kritisk till den del av promemorian som avser finansiering av ansökningar avseende tillstånd och ställning som varaktigt bosatt. I promemorian anges att en tidsmässig spridning av ansökningar om tillstånd eller ställning som varaktigt bosatt kan antas ha en positiv effekt för Migrationsverket, och i förlängningen även för migrationsdomstolarna genom att deras arbetsbörda utjämnas.⁵ Att arbetsbördan utjämnas avseende just dessa ärenden kan förvisso stämma men samtidigt har vi en ny grupp som kommer att ansöka om tillstånd eller ställning som varaktigt bosatt vilket får förmodas innebära att arbetsbelastningen, om än utjämnad, kommer

⁵ Se sid 24 i promemorian.

att öka. TCO förordar därför att Migrationsverkets tillförs resurser för att hantera denna ökade arbetsbelastning till följd av ansökningar om tillstånd och ställning som varaktigt bosatt och andra regler som leder till utökade arbetsuppgifter för Migrationsverket.

Eva Nordmark
Ordförande

Sofia Råsmar
EU-rättsjurist